

Datum: 2025-01-24
Dnr: 3.2-24/0080

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] och [REDACTED] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 9 maj 2024 inkom en anmälan om oredlighet i forskning till nämnden från [REDACTED].

Forskningen avser ämnesområdet teknik och specifikt hur artificiell intelligens används och kan användas i industrin.

Misstanken om oredlighet i forskning avser plagiering av en numrerad lista i följande bok.

[REDACTED]

Den numrerade listan beskriver utmaningar som kan uppstå vid övergång till det som kallas Software as a Service (SaaS). Enligt anmälan misstänks listan vara ordagrant kopierad från en tidigare version av en Wikipedia-sida¹.

De anmäldas yttrande

De anmälda bemöter inte misstanken om plagiering i sitt yttrande. De yttrar sig specifikt över frågan huruvida den bok den misstänkta plagieringen finns i ska anses vara forskning eller ej. De anser att boken är att betrakta som en sammanställning av exempel på industriella och vetenskapliga initiativ. Boken innehåller därför inte något vetenskapligt material menar de anmälda och har heller inte finansierats av forskningsmedel.

¹ [REDACTED]

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

Nämndens motivering av beslutet

Planering, genomförande eller rapportering av forskning

De avvikelser som kan utgöra oredlighet i forskning ska enligt definitionen i 2 § lagen ha begåtts vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. Det innebär att begreppet oredlighet avser avvikelser under hela forskningsprocessen.² Med rapportering avses både publicering och andra typer av offentliggöranden.³

De anmälda anser att den aktuella boken inte utgör forskning eftersom de menar att den är sammanställning av exempel på industriella och vetenskapliga initiativ. De menar även att boken inte innehåller något vetenskapligt material och inte heller har finansierats av forskningsmedel.

Nämnden konstaterar den aktuella boken är skriven av tre professorer vid Luleå tekniska universitet. Boken är utgiven av ett vetenskapligt förlag. I boken anges att den riktar sig både till forskare och industriella aktörer. Projektet har genomförts inom ramen AI Factory vid Luleå tekniska universitet som finansierats av Vinnova. Nämnden anser mot denna bakgrund att boken är att betrakta som rapportering av forskning.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till

² Prop. 2018/19:58, s. 100.

³ Prop. 2018/19:58, s. 49.

att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{4,5}

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁶

Ärendet gäller misstankar om plagiering av en nummerad lista som anmälaren menar är hämtad från en tidigare version av en Wikipedia-sida ord för ord.

Som nämnts beskriver listan utmaningar som kan uppstå vid övergång till det som kallas Software as a Service (SaaS). Nämnden konstaterar att den listan helt eller delvis, ordagrant eller i omskriven form, finns publicerad på ett flertal webbplatser. Som exempel kan nämnas en vetenskaplig blogg och en tidigare version av en Wikipedia-sida. Ofta återges listan utan referens. Den text som återges i den listan är, som nämnden bedömer det, etablerad för de läsare som den aktuella boken riktar sig till.

Nämnden konstaterar att forskarna angett listan i ett separat avsnitt i boken med den vetenskapliga referensen [REDACTED]⁷ och anser att forskarna anger listan för att redovisa en etablerad problembild snarare än att de framställer listan som något de själva tagit fram.

Anmälan avser plagiering av en tidigare version av en Wikipedia-sida. Nämnden konstaterar att forskarna sin lista gjort en hänvisning till en vetenskaplig artikel. Artikeln publicerades 2013 vilket är före det att listan publicerades på Wikipedia 2020. Nämnden anser att det är mer korrekt att ange den vetenskapliga artikeln från 2013 som ursprungskälla än versionen av listan på Wikipedia-sidan.

Nämnden anser att den hänvisning som forskarna gjort till den vetenskapliga artikeln av [REDACTED] innebär att ett tillbörligt erkännande givits till en ursprungskälla.

Sammanfattningsvis anser nämnden att det som anmälts inte utgör plagiering.

⁴ The European Code of Conduct for Research Integrity. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2023, kap. 3.1.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁶ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁷ [REDACTED]

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis finner nämnden att [REDACTED] och [REDACTED] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Magnus Gudmundsson. I den slutliga handläggningen har även Dorota Green deltagit.

Thomas Bull
Ordförande

Magnus Gudmundsson
Handläggare